

INGEZONDEN.

HET VOORKOMEN VAN FEBRIS TYPHOÏDEA BIJ KINDEREN.

Nu de discussie naar aanleiding van mijn voordracht over het voorkomen en de prognose der febris typhoïdea bij kinderen (*Ned. Tijdschr. voor Geneesk.* 1917, I, bldz. 1858) in dit *Tijdschrift* wordt voortgezet, zij het mij, als inleider, vergund er zelf ook een enkel woord over te zeggen.

In de eerste plaats zou ik, in verband met de opmerkingen van collega SCHIPPERS, nog eens er aan willen herinneren, dat de reden, waarom ik indertijd dit onderwerp ter sprake bracht, geenszins was om een meening te verkondigen, die gegrondvest was op een uitgebreide persoonlijke ervaring; maar dat het in mijn bedoeling lag, juist te *vragen*, of het oordeel, waartoe ik op grond van slechts enkele gevallen gekomen was (en dat minder gunstig was dan algemeen verkondigd wordt), te wijten was aan ongelukkig toeval, of dat die meening mogelijk ook door de opvatting en ervaring van anderen werd gesteund.

Nu bleek ter vergadering, zooals SCHIPPERS terecht opmerkt, dat niemand mij steun voor die meening geven kon; een feit, dat mij temeer verbaasde, waar ik gemeend had uit de literatuur der laatste jaren (o. a. uit een over dit onderwerp bewerkte dissertatie van ZARCHI¹⁾ te mogen afleiden: 1°. dat de typhus bij kinderen minstens even veelvuldig, zoo niet menigvuldiger, voorkomt als bij volwassenen; en 2°. dat de sterfte, al moge zij onder die der volwassenen blijven, toch grooter is dan aanvankelijk gedacht werd. Zoo waren de van 1906—1909 in de kliniek te Straatsburg opgenomen typhusgevallen naar den leeftijd van den lijdens aldus te verdeelen: 1—15 jaar 324 gevallen, 16—30 jaar 247 gevallen en boven het 30ste jaar 191 gevallen. Dergelijke statistieken zullen voor de kinderjaren waarschijnlijk eer te laag dan te hoog zijn: ten eerste omdat, in het bijzonder bij jongere kinderen, wel vaak een licht typhusgeval voor een gewone enteritis zal gehouden worden; ten tweede omdat in een dergelijke kliniek in het algemeen meer patiënten boven het 15de jaar dan daaronder worden opgenomen; en ten derde omdat ziekenhuisopneming voor kinderen, waarbij toch juist de lichtere gevallen zouden overheerschen, niet terstond zoo noodzakelijk zal geoordeeld worden.

Ook uit cijfers van andere klinieken (o. a. in Frankrijk en in Engeland) blijkt een dergelijke verhouding. Wat de sterfte betreft, deze wordt zeer verschillend opgegeven (0 pCt.—30 pCt.); maar blijft gemiddeld toch boven de 5—8 pCt., zooals zij door RILLIET is aangegeven in zijn in 1841 verschenen dissertatie, waarin hij, als eerste, de aandacht op het voorkomen van typhus bij kinderen vestigde.

De secundaire infecties (waarop SCHIPPERS doelt) zijn door mij alleen genoemd mede als mogelijke verklaring voor het treffende verschil, dat er bestaat tusschen de sterftecijfers van de gevallen in de ziekenhuizen, en van die in de praktijk in de stad behandeld.

Wel opvallend is de groote omkeer van inzicht, dien HENOCH in dit vraagstuk in den loop der jaren heeft ondergaan. Terwijl hij in den laatsten druk van zijn handboek het standpunt inneemt, waarop collega VERMANDE de aandacht vestigde, valt in een vorige uitgave van dat zelfde handboek te lezen, dat hij altijd een gevoel van zekerheid over den goeden afloop van de ziekte heeft en dat zelfs een lange febris continua met sterke diarrheën en bijkomstige longaandoeningen zijn vertrouwen nooit aan het wankelen kunnen brengen.

's-Gravenhage, 23 Juni 1917.

R. P. VAN DE KASTELE.

1) *Beiträge zur Kasuistik des Abdominaltyphus im Kindesalter.* Freiburg 1912.